

بسم الله الرحمن الرحيم

شورای عالی حوزه های علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران

واحد علمی - پژوهشی

مدرسه علمیه فاطمه الزهراء (سلام الله
عليها) شهرستان آمل

پایان نامه سطح دو (کارشناسی)

عنوان پایان نامه:
اثر مزاج بر تغییر رفتار انسان
بر اساس آموزه های اسلامی

استاد راهنما:
سرکار خانم دکتر مرضیه قرائتی

استاد داور:
حجت الاسلام و المسلمین محمد امین براتی

محقق:
زهرا یوسفی

زمستان ۱۳۹۱

تحمیدیه :

ستایش خدایی را سزااست که با
آفرینش مخلوقات بر انسانها تجلی کرد
و با برهان و دلیل، خود را بر
قلبهایشان آشکار کرد مخلوقات را
بدون نیاز به فکر و اندیشه آفرید
که فکر و اندیشه مخصوص کسانی است
که دلی در سینه داشته باشند و او
چنین نیست، که علم خداوندی ژرفای
پرده‌های غیب را شکافته است و به
افکار و عقاید پنهان احاطه دارد.
«الهی اگر بهشت شیرین است بهشت
آفرین شیرین‌تر»

تقدیم به :

این تلاش ناچیز را با تمام
احساسم در طبق اخلاص نهاده و به
پیشگاه ملکوتی امام خمینی (ره) و
شهدای هشت سال دفاع مقدس مخصوصاً به
پدر عزیزم شهید جلیل سرادار و به
دایی مهربانم شهید عین‌الله نیکزاد و
به تمام حماسه‌سازان و رهبانان خط سرخ
و سبز انقلاب اسلامی و به جوانان
پاک سرشت و دیندار ایرانی تقدیم
می‌کنم و امیدوارم که ما ادامه
دهنده‌ی راه این دلاورمردان ایران
زمین باشیم. انشاءالله.

تقدیر:

با سپاس بیکران از
عنایات و توفیق الهی و با تقدیر
و تشکر فراوان از استاد
راهنما، سرکار خانم مرضیه
قرائتی، استاد پژوهش سرکار خانم
رضوی و آقای دکتر محمد مهدی
اصفهانی و تمام کسانی که در این
زمینه دست یاری را به سویم
دراز کردند مخصوصاً به مادر عزیز
و مهربانم نهایت قدردانی را
دارم.

منابع

*قرآن کریم

*نهج البلاغه

۱. ابن سینا: شفاء، ابراهیم بیومی، مذكور، ج ۱، قم، ذوالقربی، ۱۴۳۰.
۲. اصفهانی، محمد مهدی : آیین تندرستی، تهران، تندیس، ۱۳۸۳.
۳. ... : بهداشت تغذیه در روزه، چاپ دوم، تهران، جهان رایانه، ۱۳۸۶.
۴. ... : همد بیمار، چاپ دوم، تهران، دانشگاه علوم پزشکی، ۱۳۸۱.
۵. ابی‌الحدید: شرح نهج البلاغه، ج ۱، بیروت، دارالاحیاء، ۱۳۷۸.
۶. آخوندی، مصطفی: غذا و تغذیه در آموزه‌های دینی و یافته‌های علمی، قم، زمزمه هدایت، ۱۳۸۸.
۷. اسکاول شین، فلورانس: چهار اثر، چاپ ۶۰، ترجمه گیتی خوشدل، تهران، نشر پیکان، ۱۳۸۶.
۸. البرقی، احمد بن خالد : محاسن، ج ۲، نجف، حیدریه، ۱۳۸۴.
۹. باقری طاقانکی، ناصری‌نژاد: برای تمام خانواده‌ها، چاپ دوم، قم، انتشارات نصایح، ۱۳۸۶.
۱۰. بریمانی، لطفعلی: طب سنتی، ج ۱، تهران، انتشارات گوتنبرگ، ۱۳۶۷.
۱۱. پورحسینی، مژده: از قلب دوم خود محافظت کنید، قم، نشر هاجر، ۱۳۸۷.
۱۲. پان‌نژاد، رضا: اولین دانشگاه و آخرین پیامبر، ج ۴، تهران، اسلامی، ۱۳۴۷.
۱۳. پژوهشگران طب سنتی: حفظ‌الصحه، تهران، دانشکده علوم پزشکی، ۱۳۹۰.
۱۴. تیمی آمدي، عبدالواحد بن محمد: شرح غررالحکم، چاپ دوم، ج ۴، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
۱۵. التیمی المغرب، احمد بن حیون: دعائم‌الاسلام، ج ۲، ج ۲، القاهرة، دارالمعارف، ۱۱۱۹.
۱۶. جوادی آملی، عبدالله: مفاتیح‌الصحه، چاپ سوم، قم، اسراء، ۱۳۹۱.
۱۷. جرجانی، اسماعیل: الاغراض‌الطبییه و المباحث العلانیه، ج اول، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۸۴.

۱۸. ... :، ذخیره خوارزمشاهی، علی اکبر سعیدی جرجانی، تهران، انتشارات بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۵۵.
۱۹. حرانی، علی بن شعبه: تحف العقول، مترجم احمد جنتی، تهران، امیرکبیر، ۱۳۸۴.
۲۰. حکیمی، محمدرضا، محمد حکیمی، علی حکیمی: الحیاه، چ ۲، ج ۴، ترجمه احمد آرام، قم، معرفت فرهنگ اسلام، ۱۳۷۸.
۲۱. حسن زاده آملی، حسن: طب و طبیب و تشریح، چاپ دوم، قم، (الف - لام - میم) ۱۳۸۳.
۲۲. حقی البروسی، اسماعیل: روح البیان، ج ۱۰، بی جا، دارالفکر، بی تا.
۲۳. خدایی، زبیده: خدایا چه بخورم، چاپ ششم، قم، انتشارات نگاران نور، ۱۳۸۸.
۲۴. ... : خدایا با دردها چه کنم؟، قم، قلم زنان، ۱۳۹۰.
۲۵. خداجشی موبد سهراب: پزشکی در ایران باستان، چاپ دوم، تهران، موسسه انتشاراتی فرهنگی فروهر، ۱۳۷۶.
۲۶. خراسانی شیرازی، محمدحسین عقیلی: خلاصه الحکمه، جلد اول، قم، انتشارات اسماعیلیان، ۱۳۸۵.
۲۷. خیراندش حسین: مزاج انواع، چاپ سوم، تهران، ابتکار دانش، ۱۳۸۹.
۲۸. دهخدا علی اکبر: لغتنامه دهخدا، چاپ دوم، جلد ۱۳، تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۷۷.
۲۹. الدیلمی حسن بن علی بن محمد: ارشاد القلوب، ج ۱، قم، موسسه امام مهدی، ۱۴۰۷ق.
۳۰. محمود دهری: مفاتیح الصحه، قم، ناشر: مؤلف، بی تا.
۳۱. الراوندي سعيد بن عبدالله قطبالدين: الدعوات، قم، موسسه امام مهدی، ۱۴۰۷ق.
۳۲. رفیعی فر شهرام، مسعود احمدزاده اصل: راهنمای آموزش سلامت در فرهنگ سراها، تهران، مهرراوش، ۱۳۸۴.
۳۳. ری شهری محمد: دانشنامه احادیث پزشکی، قم، دارالحدیث، ۱۳۸۴.
۳۴. ... : میزان الحکمه، ج ۴، قم، دارالحدیث، ۱۳۸۶، چاپ هشتم.
۳۵. رازی محمد بن زکریا: طب روحانی، تهران، مطالعات اسلامی دانشگاه تهران، ۱۳۷۸.
۳۶. زکریایی محمدعلی: فرهنگ مطهر، تهران، انتشارات جامعه و فرهنگ، ۱۳۸۹.
۳۷. سیوطی عبدالرحمان بن ابی بکر جلال الدین: جامع الصغیر، ج ۱، بیروت، دارالفکر، ۱۴۰۱ق.

۳۸. شیرازی ابن مسعود قطبالدين: شرح حکمت الاشراق، قم، انتشارات بيدار، بي‌تا.
۳۹. الشيباني احمد بن حنبل: مسند احمد، عبدالله محمد الدرويش، ج ۲، بيروت، دارالفکر، ۱۴۱۴ هـ.ق.
۴۰. شيرواني علي: نهج الفصاحه، چاپ دوم، قم، انتشارات دارالفکر، ۱۳۸۵.
۴۱. شیرازی احمد امين: اسلام پزشک بي‌دارو، تهران، دفتر انتشارات اسلامي، ۱۳۷۶.
۴۲. صدوق محمد بن علي بن بابويه القمي، شيخ صدوق: الامالي، ترجمه: کمره‌اي، چاپ چهارم، تهران، کتابخانه اسلاميه، ۱۳۶۲.
۴۳. صدوق محمد: علل الشرايع، ترجمه حسين قاسمي، ج ۱، قم، امين‌الله، ۱۳۸۸.
۴۴. صدوق محمد: خصال، مترجم: محمداقر کمره‌اي، چاپ سوم، تهران، انتشارات کتابچي، ۱۳۸۴.
۴۵. طباطبائي يزدي محمد کاظم: عروة الوثقي، ج ۲، بيروت، موسسه الاعلمي، ۱۴۰۹ق.
۴۶. طوسي محمد بن حسن: الامالي، ج ۲، قم، دال‌ثقافه، ۱۴۱۴ق.
۴۷. طبرسي حسن بن فضل: مکارم الاخلاق، ج ۲، ج ۱، مؤمنين، ۱۳۸۷.
۴۸. طبرسي ابو علي الفضل بن الحسن: مجمع البيان، تحقيق هاشم رسولي محلاتي، فضل الله يزدي طباطبائي، ج ۲، ج ۱۰، بيروت، دارالمعرفه، ۱۴۰۸.
۴۹. عميد حسن: فرهنگ فارسي عميد، تهران، انتشارات اميرکبير، ۱۳۶۹.
۵۰. عزيزي حميد: نشاط جسمي و روحي، چاپ دوم، قم، شميم گل نرگس، ۱۳۸۴.
۵۱. عزيزخاني محمد: تغذيه، چاپ ۲۹، تهران، فراندیش، ۱۳۸۳.
۵۲. العروسي الخويزي علي بن جمعة: نورالثلين، تحقيق: هاشم رسولي محلاتي، ج ۵، قم، مطبعة العلميه، بي‌تا.
۵۳. عاملي محمد بن حسن حر: پنجاه حديث قدسي بر گرفته از جواهرالسنیه، تهران، انتشارات صائب، ۱۳۸۶.
۵۴. ... : وسايل الشيعه، ج ۲۴، ۱۶، ۱۵، ۸، بيروت، موسسه الأعمی للمطبوعات، ۱۴۲۷.
۵۵. عباس‌نژاد محسن: قرآن و روانشناسي، مشهد، بنياد پژوهشهاي قرآن، ۱۳۸۴.
۵۶. ... : قرآن و طب، مشهد، مؤسسه انتشاراتي بنياد پژوهشهاي قرآن حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۵.
۵۷. فرهنگستان علوم پزشکي جمهوري اسلامي ايران، جستاري در سلامت معنوي، تهران، انتشارات شريعت، ۱۳۸۹.

۵۸. فاروقي محمد اقتدا حسين: گياهان در قرآن، ترجمه احمد نهايي، مشهد، شركت به نشر، بي تا.
۵۹. القزويني محمد بن يزيد ماجه: سنن ابن ماجه، محقق: محمد فؤاد عبدالباقي، ج ۲، ۲، بيروت، دار احياء التراث، ۱۳۹۵ هـ.ق.
۶۰. قرشي، اقصرائي (شرح مؤجز قرشي)، هند، مطبع منشي نول، بي تا.
۶۱. قمی، عباس: سفينة البحار، محمد باقر ساعدی، ج ۱، مشهد، دار الأسوة، ۱۴۲۲.
۶۲. كريمي مهرداد: تغذيه اختصاصي و تهيه غذاهاي رژيمي، جلد ۲، تهران، دانشكده علوم پزشكي، ۱۳۸۹.
۶۳. كليني محمد بن يعقوب: اصول كافي، مترجم جواد مصطفوي، ج ۶، نجف، دارالصعب، دارالتعارف، ۱۴۰۱.
۶۴. محمد بن يعقوب بن كليني: فروغ كافي، چاپ ۵، جلد ۶، تهران، دارالكتب الاسلاميه، ۱۳۸۴.
۶۵. كرد افشاري غلامرضا: تغذيه در طب ايراني اسلامي، حوريه محمدي كناري، سعيد اسماعيلي، چاپ ۱۲، تهران، نسل نيكان، ۱۳۸۷.
۶۶. كوپا يه ئيها فاطمه: تغذيه در خانواده، چاپ سوم، تهران، دانشگاه پیام نور، ۱۳۸۶.
۶۷. گيلاني محمد كاظم: حفظ الصحة ناصري، چاپ دوم، تهران، انتشارات طب سنتي ايران، ۱۳۹۰.
۶۸. اللخمي الطبراني سليمان بن احمد: معجم كبير، محقق، حمدي بن عبدالحيد السلفي، ج ۲، ۵، بيروت، دار الاحياء التراث العربي، ۱۴۰۴.
۶۹. اللخمي الطبراني سليمان بن أحمد: معجم الأوسط، ج ۶، قاهره، دار الحرمین، ۱۴۱۵ هـ.ق.
۷۰. لاهيجي عبدالرزاق: سرمايه اي ايمان، ترجمه صادق لاريچاني، قم، انتشارات الزهراء، ۱۳۶۲.
۷۱. لك آبادی محمد: چهره ی جان، قم، هنارس، ۱۳۹۰.
۷۲. مؤمني علي: كمال انسان و انسان كامل، قم، انتشارات آيت اشراق، ۱۳۸۷.
۷۳. الموسوي البجنوردي محمد بن حسن آقابزرگ: الفقيه، ج ۴، قم، الهادي، ۱۳۷۷.
۷۴. مجلسي محمد باقر: بحار الانوار، ج ۶۶، ۲، ۶۲، ۷۱، بيروت، الوفاء، ۱۴۰۳.
۷۵. ... : حلية المتقين، تهران، نشر پيكان، ۱۳۸۷.
۷۶. مكارم شيرازي ناصر: تفسير نمونه، ج ۲۶، ۲۳، ۱۵، ۶، ۱، تهران، دارالكتب الاسلامي، ۱۳۸۶.
۷۷. ... : اخلاق در قرآن، چاپ دوم، جلد اول، قم، انتشارات نسل جوان، ۱۳۷۹.

۷۸. مفید، محمد بن النعمان: ارشاد، ج ۲، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۸.
۷۹. مهدوی کنی محمدرضا: نقطه‌های آغاز در اخلاق عملی، چاپ هشتم، قم، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۸.
۸۰. مطهری مرتضی: فلسفه‌ی اخلاق، چاپ ۳۱، تهران، انتشارات صدرا، ۱۳۸۷.
۸۱. مرکز بررسی و تحقیقات عقیدتی سیاسی: آداب معاشرت، بی‌جا، اداره آموزش‌های عقیدتی سیاسی، ۱۳۷۶.
۸۲. نیشابوری، محمد بن حسن ابن الفتال: روضه الواعظین، ج ۲، قم، تعریف رضی، بی‌تا.
۸۳. نجفی هادی: موسوعه احادیث اهل بیت، ج ۸، بیروت، دارالاحیاء التراث العربی، ۱۴۲۳ق.
۸۴. نوری محمد: بهداشت در قرآن، مشهد، انتشارات واقفی، ۱۳۸۴.
۸۵. نورانی مصطفی: طب اسلامی، قم، مکتب اهل‌بیت، ۱۳۷۶.
۸۶. نوری طبرسی حسین: مستدرک‌الوسایل، ج ۱۶، قم، موسسه آل‌بیت، ۱۳۲۰.
۸۷. نجیب محمد، حسین: الشفاء فی الغذاء فی طب النبی (ص) و الائمہ (ع)، بیروت، دارالمرتضی، ۱۴۲۵.
۸۸. نراقی مهدی: علم اخلاق اسلامی، جلد اول، تهران، انتشارات حکمت، ۱۳۷۷.
۸۹. ناصری محسن: طب سنتی ایران، (همکاری: حسین رضایی‌زاده، رسول چوپانی، مجید انوشیروانی)، چاپ پنجم، تهران، انتشارات طب سنتی ایران، ۱۳۹۱.
۹۰. هاوزرگیلورد: رمز و راز تندرستی، مهدی نراقی، چاپ هفتم، تهران، انتشارات امیرکبیر، ۱۳۸۶.
۹۱. هندو ابوالفرج علی بن الحسین: مفتاح الطب و منهاج الطلاب، تهران، موسسه مطالعات اسلامی، ۱۳۶۸.
۹۲. الهندی علاء‌الدین علی المتقی ابن حسام‌الدین: کنز العمال، ج ۱۶، بیروت، مکتب التراث الاسلامی، ۱۳۱۷.
۹۳. سایت www.iranrms.com